

OPŁYWAJĄCY (28) *part praes act*

o oraz a jasne.

sg *m N* opływający (1). ◇ *f N* opływająca (4). ◇ *G* opływając(e)j (1). ◇ *A* opływającą (7). ◇ *I* opływającą (6). ◇ *n G* opływając(e)go (1). ◇ *A* opływając(e) (2). ◇ *L* opływającym (2). ◇ *pl N subst* opływając(e) (1). ◇ *G* opływających (1). ◇ *A subst* opływając(e) (1). ◇ *L* opływających (1).

Sł stp s.v. opływać, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w. s.v. opływać.

1. *Ociekający, pełen aż po brzegi; superfluens Vulg, Cn; affluens Cn (11)* : iż nie tylko nápełniona/ ále nátlóczona á prawie opływáiąca ma być nam námierzona oná miará náłzá/ fwiętey łáłki á hoyne⁶⁰ miłofierdzia y opátrznóści twey *RejPos* [219]v.

Wyrażenie: »miara opływająca« [zawsze w połączeniu szeregowym] [szyk 5:1] (6): iż to tobie wżytko hoyną á obfitą á opływáiącą miarą będzie oddano. *RejPos* 171v, 170v; *CzechEp* 138; *Dawaycie/ á będzie wam dano. miarę dobrą y nátlóczoną y potrzebioną y opływáiącą dádzą ná łono wálże [mensuram bonam et confertam et coagitatam et superffluentem dabunt in sinum vestrum]. WujNT Luc* 6/38; obiecuieć P. Bog zaplátę y dobrą miarą odmierzy tobie/ nátkána/ nátrzęsioną y opływáiącą miarą/ iáko łam ná wielu mieyc obiecuie. *SkarKaz* 279a, 637b.

Szeregi: »hojny a opływający« (3): ále nam ielzcze káždy z ofobná ártykuł tego zakonu náłżego obiecuie hoyną á opływáiącą miarą odłypáć *RejPos* 171v, 185v, 266.

»sowity a opływający« (1): co to ielt wzyąć zá to odmierzenie łwe łowite á zewłżąd opływáiące záłię miarą łwoią *RejPos* 171v.

2. *Spływający; descendens, torrens PolAnt (3)* :

opływający na co (1): OTo iáko ielt rzecz dobra y wdzięczna kędy bráćia łpolecznie miełzkáią. Ielt iáko nawyborniełzy oleiek ná głowie łpływáiąc y áż ná brodę Aáronowę/ á opływáiący áż ná podolek łzat iego [*descendens super os vestimentorum eius*]. *BibRadz Ps* 133/2.

Wyrażenia: »miodem i masłem opływający« (1): Nie ogláda łtrumieniow áni rzek miodem y máłłem opływáiących [*torrentes mellis et butyri*]. *BibRadz Iob* 20/17.

W przén (1) : iż ták ielt iákoś powiedział: że łie o to Szátan łtára/ iákoby v włzech narodów/ włpráwiedliwienie náłże z łálki BÓżey/ przez Iezufá Chriłtułá z wiáry/ opływáiące/ we złe mniemanie przywiódł. *CzechRozm* 222v.

3. *Obfitujący w co, w którym jest dużo czego; fluens PolAnt, Vulg; manans Vulg; affluens, abundans, perfluens Cn [czym] (12)* : *OrzJan* 27; Domiełci cię okrom tego/ Krol wieczney chwały/ miełcá wielce wełolego/ przelstronego/ włzelką wćiechą y rołkołzá opływáiącego *LatHar* 681; Iáko wielka ielt wćiechá w porzádnym y wprzywileiowanym/ y dołtátki wżytłkimi opływáiącym miełćie/ y miedzy dobreimi y zgodnemi łásiády miełzkáć *SkarKaz* 633b.

Wyrażenia: [»krwią opływający«: Poddálic łzyie łwoie przodkowie náłzy pod iárzmo/ [...] gdy domowymi woynámi/ bráterłką y oyczyłtą krwią opływáiącymi/ łami łiebie zabopolnie poráżáli/ y wyniłzczáli *StryjKron* 214 (*Linde s.v. opłynąć*).]

»opływający mlekiem i miodem« = *lacte et melle manans Vulg; lacte et melle fluens PolAnt* [szyk 6:1] (7): *Leop Deut* 6/3; *BudBib Ier* 11/5, 32/22; Ktemu zá pracą łwoię/ y robotę/ łtáry zakon doczełne

miął korzyści: ziemię opływającą mlekiem y miodem/ łpokoynie ná tym świecie pomieszkanie/ łławę y gorę nád inne narody *SkarŻyw* 3, 479, 483, 500.

»opływający rzekami mleka i miodu« (1): Wprawdzie iednák w wodłes nas do ziemię opływającej práwie rzekami mleka y miodu [*quae fluit rivis lactis et mellis*]/ y nadałes nam wdzierzawę roi y winnic. *Leop Num* 16/14.

Szereg: »okwity i dostatkami opływający« (1): Olgerd zász w Inflanćiech/ á Kieyftut w Prufiech kráinach okwitych/ y wżyftkimi doftátkami opływających łobie wolno tym czáfłem buiáli *StryjKron* 432.

4. *Obfity, występujący w dużej ilości* (2) : Zázby łie też ná to nie lepiej obrociły ony opływające obroki onych niepotrzebnych żółtobrzuchow co pádaią s łtołow ich/ á ludzie niepothrzebni/ y psi czáfłem ledwo ich zbytków doiadaią/ nie ku chwale ále ku lekkości/ páńłkiey. *RejZwierc* 186v; Z wierzem dzięki mey/ łtrony zgodnie brzmiące/ Rołpułzczę Boże ták opływające Miłóšierdzia twe lutości niezmierne/ Roznołżąc/ miedzy łercá tobie wierne. *GrabowSet* I.

Synonimy: 1. *hojny, napelńiony, natłoczony, obfity, sowity.*

Cf **OPLYWAĆ**

AW